

Оригиналан научни рад

UDK 314.117:323.1(624)
Original scientific work**Марија Ивковић****ЕТНО-ДЕМОГРАФСКА СЛИКА СУДАНА**

Извод: У овом раду укратко су представљене основне етно-демографске карактеристике Судана. Указано је на противуречности и на изворе нестабилности који из њих произилазе. Велика етничка, верска и језичка хетерогеност Судана омогућава издвајање више система по различитим критеријумима. Ипак, имајући у виду основне одлике различитих група издвојена су два основна етно-демографска система: арапско-муслимански на северу и традиционално-афрички на југу. Такође су истакнуте и противуречности које постоје унутар ових система. Односи међу племенима и народима чак и исте конфесионалне структуре врло су сложени што произилази из специфичности историјског развоја. Супротности међу појединим етничким, верским и политичким групама, прерастају у оружане сукобе и дугогодишње ратове.

Кључне речи: Судан, етно-демографске карактеристике, становништво

Abstract: This paper briefly presents the main ethno-demographic characteristics of Sudan. It points to the contradictions and the sources of instability that arise from them. Great ethnic, religious and linguistic heterogeneity of Sudan allows the separation of several systems by different criteria. However, taking into account the basic characteristics of different groups, there are two main ethno-demographic systems: the Arab-Muslim in the north and the traditional-African in the south. In the paper are also highlighted the contradictions that exist within these systems. Relations between the tribes and nations, even the same denominational structures are very complex, which stems from the specific historical development. Contradictions between certain ethnic, religious and political groups, which develop into armed conflicts and years of war.

Key words: Sudan, ethno-demographic characteristics, population

Основне етно-демографске одлике Судана

Судан¹ је највећа држава у Африци и десета у свету, са површином од 2.505.810 km². На територији ове земље сусрећу се различите културе, расе, веровања, језици, обичаји и традиције. Дуга и богата историја, као и различит културно-историјски развитак појединих делова државе, довели су до сложених односа међу појединим етничким, верским и политичким групама, што често представља и извор нестабилности и конфликата, на само у самом Судану, већ и шире.

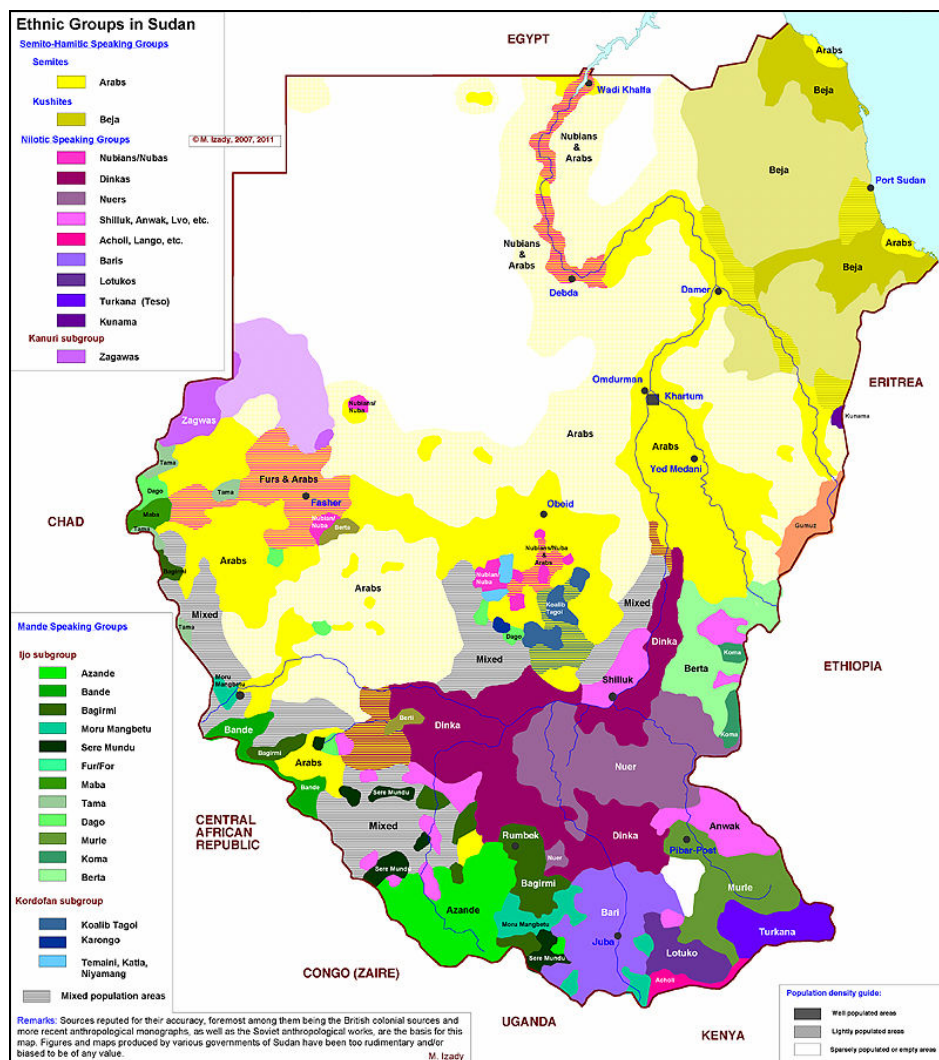
¹ Рад је написан почетком 2011. године, у време пре одвајања јужног дела Судана у засебну државу. У складу са тим, сви подаци изнети у раду односе се на јединствену државу Судан која је постојала до јула 2011. године.

Судан је изразито етнички и религијски хетерогена земља у којој економски и политички доминира северни део, чији се становници декларишу као Арапи и муслимани. Ова подела има дубоке историјске корене, а додатно ју је учврстила Британска колонијална владавина која је северним и јужним делом Судана управљала служећи се са две различите администрације, и по стицању независности земље пренела управну моћ у руке елите северног дела (Giroux J., 2009). Судански југ је насељен припадницима Нилотске групе народа, који исповедају хришћанство и традиционалне религије. Други Судански грађански рат (1983–2005) се обично карактерише као конфликт између ова два система, и покушај Нилотских народа са југа да се одупру превласти муслиманског севера. Власт из северног дела земље настојала је да кроз процес арабизације и исламизације успостави културно јединство над етнички и религијски хетерогеном земљом (Danish Foreign Ministry, 1993). Ови, добрим делом насилни покушаји, довели су до супротних ефеката и до ескалације сукоба између севера и југа дајући им све већу расну и верску димензију. Као резултат ових дешавања, што се више југ оснаживао и дизао глас против превласти северног дела земље, то се север све више везивао за свој арапско-исламски идентитет (Deng M., 2001).

Процењују се да у Судану данас живе припадници око 600 различитих етничких заједница који говоре око 400 различитих језика и дијалеката (Ferreira M., 2006). Северни део Судана налази се на додиру евроазијске и негроидне расе. Мешањем Нубијског становништва тамне пути са Арапима, дошло је до стварања мешовитих и прелазних расних облика. На северу су највећим делом концентрисани Арапи који припадају семитско-хамитској групи народа, затим арабизовани Нубијци, припадници народа Беја, Фури и Масалити, који сви припадају Нилотској групи народа. (Недељковић М., 2001) Не треба изоставити ни Копте који су хришћани, припадају евро-азијској раси и датирају на овим просторима још из пре-исламске ере. У јужном делу живе Нилотски народи, који припадају Афричкој (Негроидној) раси. Најмногољуднији су сточарски Динки (10% укупног становништва Судана) који живе западно од Белог Нила, њима сродни Нуери између Плавог Нила и Собата (4%), Шилуци (2%) и Баријци (3%) око Плавог Нила, Азанди (3%) и Лотукои (2%) на крајњем југу (Ferreira M., 2006). Званичан језик Судана је арапски (припада групи семитских језика) и њиме говори већина становника северног дела земље, мада су се и овде задржали многобројни традиционални језици. На простору јужног Судана заступљени су језици из Нилско-сахарске групе језика (Динка, Нуер, Шилук, Фур, Масалит, итд), док на крајњем југу има и припадника народа који говоре језике из Нигер-Конгоанске групе (Азанде).

Према подацима ЦИЕ (2008), 70% ст. Судана исповеда Ислам, 25% су припадници традиционалних религија и око 5% су хришћани (углавном католици и евангелисти). Ислам је доминантна религија на северу земље, док су у јужном делу заступљене традиционалне домородачке религије и хришћанство.

Слика 1. – Распоред етничких група у Судану

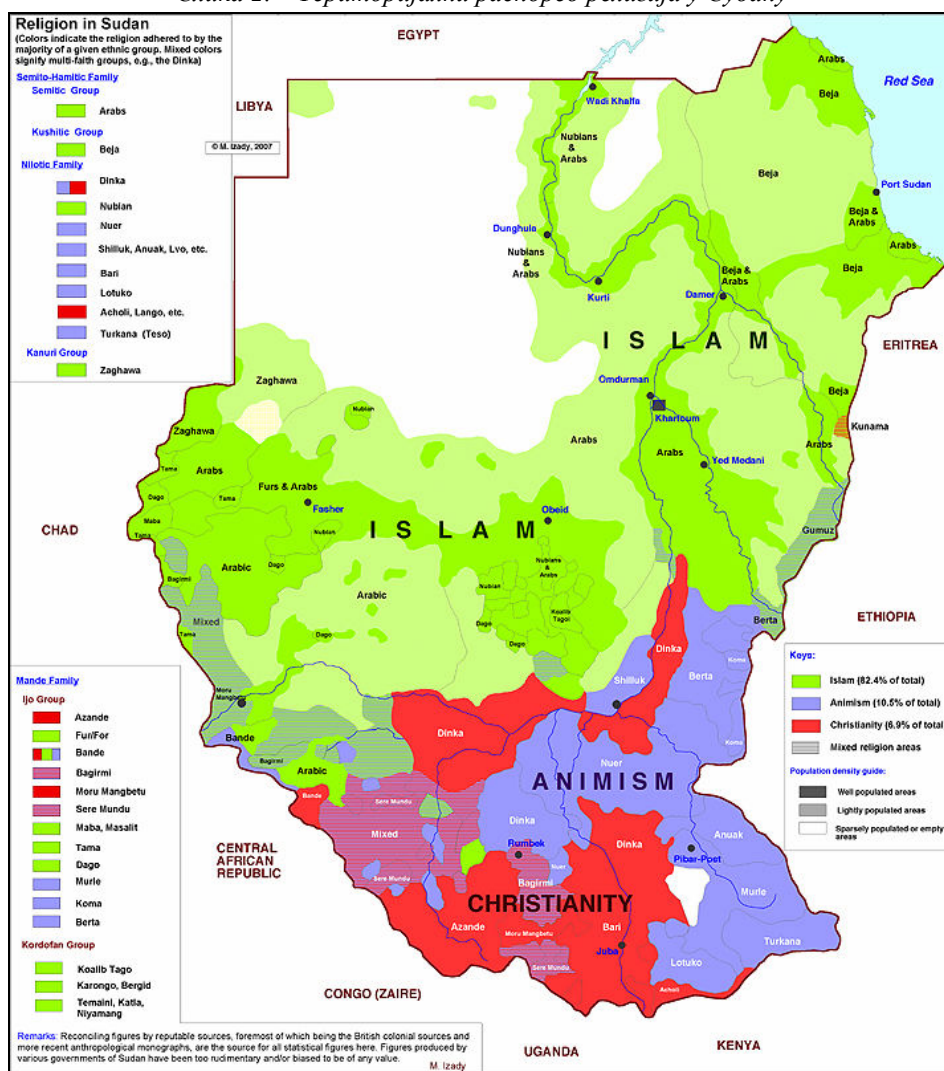

Извор: <http://southsudaninfo.net/maps/>

Готово сви муслимани су Сунити, иако постоје значајне разлике између присталица различитих традиција Сунита. Такође, постоји и мала Шиитска заједница. Хришћани у Судану припадају различитим црквама, укључујући Римокатоличку цркву, малу заједницу Меронита на северу, као и следбенике Англиканске цркве. Многи хришћани на северу потичу од пред-исламских хришћанских заједница. У Картуму постоји Коптска хришћанска црква која има дугу традицију. Ту су и етиопска и еритрејска

православна заједница у Картуму и источном Судану, које окупљају велики број избеглица и имиграната. Верски идентитет игра значајну улогу у политичком животу земље. Држава је од 1989. године, почела да постепено уводи делове Шеријатског закона у званичне државне законе. У држави јача утицај ислама и војна влада се ослања на исламистичке групе, док на југу важну улогу игра католичка црква, посебно у школству, здравству и дистрибуцији хуманитарне помоћи.

Слика 2. – Територијални распоред религија у Судану

Извор: <http://southsudaninfo.net/maps/>

Услед ратних околности, у земљи се не спроводе редовни пописи становништва те су подаци о укупном боју, као и о многим другим демографским карактеристикама становништва били ствар процене различитих било државних било страних служби. Од стицања независности одржано је 5 пописа, који су покрили мању или већу површину земље. Пописи становништва одржани су 1955/56, 1973. (цела територија), 1983. (цела територија) и 1993. (само северни део земље), и априла 2008. (цела територија).

Последњи попис одржан је 2008. године, према тврдњама Владе из Картума, обухватио је преко 90% целокупне територије Судана. Две одвојене комисије слале су своје пописиваче, једна из северног (Central Bureau of Statistic - CBS) и једна из јужног дела земље (Southern Sudan Centre for Census, Statistics and Evaluation – SSCCSE). По први пут су и становници јужног дела земље могли да учествују у организацији и спровођењу пописа. Иако је попис, према тврдњама Владе из Картума, покрио око 90% територије земље, многи становници тврдили су да нису пописани (Thompkins G., 2009). Власти су остале при ставу да ни у једној од регија Судана стопа покривености није била мања од 80%. По резултатима пописа укупан број становника Судана је нешто више од 39 милиона, од којих 5 милиона станује у области главног града Картума, 7,5 милиона у области Дарфур и 8,2 милиона у Јужном Судану (SSCCSE, 2009). Представници јужног дела земље, тврдили су да је попис исполитизован и да овај део земље има 11–13 милиона становника, односно до трећину популације целокупног Судана (Heavens A., 2009). Резултати пописа 2008. године били су од изузетне важности за даљи политички живот земље у којој се претежно арапски муслимански север и хришћански црни југ боре преко 20 година, и у којој је од круцијалне важности одређивање величине бирачког тела. Други грађански рат у Судану (1983–2005) завршио се постизањем договора о аутономији јужног дела земље и могућношћу да се 2011. изађе на референдум о отцепљењу. Референдум је одржан и преко 90% становништва јужног дела се изјаснило за отцепљење. Званично одвајање јужног дела државе требало би да се догоди се у јулу 2011.

Табела 1. – Број становника северног и јужног дела Судана по попису 2008.

	Укупно становника	Процентуални удео
Судан	39 154 490	100
Северни део	30 894 000	79
Јужни део	8 260 490	21

Извор: Попис становништва у Судану, 2008. године, Централна статистичка канцеларија Судана и Центар за попис статистику и евалуацију Јужног Судана

Становништво Судана се одликује високим природним прираштајем који износи 22%. Уз висок наталитет, од 36,6% (ЦИА, процена за 2011) и морталитет од 11,1%, становништво Судана повећава се изузетно брзо. Тако се у

периоду од 52 године, односно од првог пописа у Судану 1956. године до пописа 2008. године, укупан број становника повећао скоро 4 пута, односно са 10,3 милиона на 39,3 милиона (UN, 2009). Полно-старосна структура земље има облик пирамиде са широком базом. Становништво млађе од 15 година чак 42% (CIA, Factbook). Стопа фертилитета је висока и износи 4,8 за ниво целе земље. И у северном арапском и у јужном нилотском делу земље присутни су слични репродуктивни обрасци. Сликвит пример за овако високу стопу фертилитета јесте обичај код припадника народа Динка, који живе у јужном делу земље, да се последња фаза брака закључује тек када жена роди треће дете. Очекивано трајање живота је свега 54 године за мушкарце, односно 56 за жене, па не чуди што је проценат старијих од 60 година је свега 3,8. Услед недоступности података тешко је са сигурношћу рећи да ли се природни прираштај и очекивано трајање живота разликују у северном и јужном делу земље. Ипак, уколико имамо у виду да се већина градских центара са развијеном мрежом амбуланти налази у арапском делу, као и чињеницу да је арапски део био у мањој мери изложен ратовима, можемо закључити да је очекивано трајање живота врло вероватно веће у северном делу земље.

Образовна структура становништва Судана генерално је врло лоша, а чак 44% становништва је неписмено (Natek K, 2005). Арапско становништво има бољу образовну структуру јер је у северном делу земље сконцентрисана већина градова који су и образовни центри. Посебно се повољном образовном структуром истичу Копти, који иако представљају процентуално малу заједницу (око 1% популације Судана) због образовања имају значајнију улогу у економском животу земље него што то из њихове бројности произилази. Народи јужног дела земље, као и они из Дарфурске области, највећим делом су неписмени. Услед честих ратова, школски систем у неким областима је готово престао да постоји. Католичка црква је 30-их година прошлог века организовала описмењавање и ове школе понегде још увек функционишу. Језици неких народа тек скоро су добили и писане верзије. У северном делу Судана у употреби је арапско, а јужном делу земље латинично писмо.

Арапски исламски север

Етнодемографски систем на територији северног Судана има доминантну улогу у политичком и економском животу земље. У овом делу земље се налази главни град, и државне, привредне, економске, културне и образовне институције такође су овде сконцентрисане. Највећи део становништва је исламске вероисповести и идентификује се са Арапском културом, мада су понегде задржане и традиционалне религије и веровања, а мали део становништва чине хришћани (пре свега Копти). У употреби је Арапски језик, који припада семитско-хамитској групи језика и који је званичан језик Судана, мада се становништво и у северном делу служи и својим традицио-

налним језицима (Нубиски, Беја, Фур, Масалитски). По попису из 2008. године, у северном делу земље живи више од 30 милиона становник. Проблем приликом анализе кретања бројности становништва овог дела земље јесте у томе што Влада у Картуму истиче укупан број становника целог Судана, па је тешко издвојити само северни део. Такође треба имати у виду и да се у појединим деловима воде оружани сукоби, да је контрола над таквим областима само делимична и да је велики број избеглих и расељених лица.

Идентификовање становника Северног дела земље са Средњим истоком има дубоке корене још из античких времена, када су се Египћани и Арапи ширили на југ у потрази за робљем, златом и слоновачом. (O'Fahey R., 1996) У процесу арабизације долазило је до ширења јаког културног утицаја на првобитно не-арапске области у којима је почео да се говори арапски језик. Ислам се проширио и постао доминантна религија. Долазило је до склапања мешовитих бракова, а Нубијски идентитет се полако губио. Резултат тога је да су неки елементи арапског порекла искомбиновани у различитим облицима и степенима са елементима преузетим из култура које су покорене. Физичке одлике данашњих становника северног Судана показују да су углавном нубијског порекла. Неке мање групе Нубијаца нису склапале мешовите бракове са Арапима и сачувале су свој идентитет. То је довело до подела између арапског идентитета и нубијског идентитета код првобитно истог народа. (Јок., 2011) Данас на простору северног Судана живе припадници различитих народа који се изјашњавају као Арапи, Нубијци, Нобе, Беја (Беца), Копти, Фури, Масалити, Хауси и други народи. Након стицања независности државна управа је спроводила политику стварања јединственог суданског арапског идентитета, ширењем Ислама, арапског језика и културе (Heather S., 2008).

За време владавине царице Теодоре Византијом (6. век) слати су мисионари у циљу ширења хришћанске вере међу Нубијце, па и данас у овом делу Судана постоје старе хришћанске заједнице. Иако Исламско становништво чини већину и већина њих се изјашњава као Арапи, односи између појединих исламских група такође су више него заоштрени, због различитог историјског и културног наслеђа. Сликовит приказ ових протувречности јесте вишегодишњи оружани сукоб у Дарфуру. Такође не треба изоставити ни Коптско хришћанско становништво, које нема процентуално велики удео, али због образовања има значајну улогу у економском животу земље.

Три највећа народа на територији Дарфура су Масалити, Загхава и Фури и они сви исповедају Ислам. Традиционално су се мешали са Арапима и највећим делом су арабизовани. Међутим, као и друга суседна афричка племена, задржати су део својих традиционалних обичаја, упркос интензивним напорима владе Судана да ове народе у потпуности приведе арапској култури. Масалити и Фури се разликују од Арапа по начину на који практикују Ислам, што се посебно илустративно може видети на примеру слободе коју

уживају њихове жене. Оне равноправно раде са мушкарцима, на пример на подизању куће, што је незамисливо у типично Арапским земљама. Мужеви и жене традиционално гаје одвојено своје усеве и тиме одржавају неки вид економске независности. Своје традиционално алкохолно пиће перципирају као важан део исхране, те не сматрају да подлеже исламским законима о забрани алкохола. Такође су народи области Дарфур задржали и многе обичаје који су везани за њихову некадашњу религију, а које практикују упоредо са исламским. Проблеми са којима се суочавају услед наметања арапске културе и ислама као једине религије, су бројни. Од средине 70-их године 20. века када почиње да јача утицај Ислама и постепено се уводи шеријатски закон на простору Судана, ови народи који су себе до тада сматрали побожним муслиманима, пружају велики отпор и опиру се мешању у њихов начин живота. Локални отпор у Дарфуру снажно се супротставља централизованом арапској власти из Картума. У овој области активна је и регионална арапска полиција Џанцавида коју подржава влада из Картума, а која узнемирава и малтретира локално афричко становништво (Behrends A., 2007). Њу чине регрутовани Арапски номадски који су без земље а који су и пре долазили у сукобе са стално настањеним становништвом ових простора које се бави пољопривредом. Међутим, током последњих неколико деценија, између заједница староседелаца (народа Фур и Масалит) и арапских номада дошло је до повећања сукоба око земље услед повећања броја људи и стоке, деградације животне средине, ширење пољопривредног земљишта, коришћења водних ресурса и миграција номада из Чада у Дарфур.

У северном Судану живи и 300 000–500 000 Копта који су хришћани и следбеници коптске цркве (Недељковић, 2001). Њихово присуство на овим просторима датира из пре-исламске ере. Данас су изложени верској дискриминацији и било је више покушаја насилног превођења у Ислам (Henderson R., 2005). То је довело до великих емиграција и смањивања њиховог броја. Како се грађански рат распламсавао током 1990-их, влада је фокусирала своје интересовање на југ земље. Иако и даље доживљавају дискриминацију, Копти и друге хришћанске групе са дугом традицијом у северном Судану, имају данас мање ограничења од хришћана у Јужном Судану, те од скора имају и своје представнике у влади. Постоје и други извори тензија између различитим група у региону који датирају из ранијих дана. Осим повремених конфликта номадских сточарских народа, који себе називају Арапима иако су тамне пути, и стално насељених народа који се баве пољопривредом, овде је својевремено била актуелна трговине робљем и извоз Африканаца из других делова Судана у арапски свет. То је такође доводило до тензија између афричког и арапског становништва.

Ропство у Судану има дугу традицију. Овим подручјем су пролазили трговачки путеви још у доба Египат и касније Арапа. У 19. веку је на хиљаде робова одвожено у Турску и Арапске земље. Становништво јужног дела

Судана је у том периоду десетковано (Collins, R. 2008). Ропство је укинато од стране британских империјалних власти 1898. али је требало неколико деценија да и пракса одумре. У току грађанских ратова који трају од 1955. ропство није било централно питање, али је постало актуелно последњих деценија. Данас нема јавних аукција и не постоји систематско хватање робова, али одређена истраживања указују на то да је један део заробљеника из ратом погођених подручја приморан на принудан рад (De Waal A., 1998). Робови су углавном Динке из северног дела региона Бахр Ал-Газал, као и људи из других ратом захваћених области, од чега велики део чине жене и деца (Јок, 2001). Тешко је рећи колико укупно има људи у ропству, али се зна да је више хиљада заробљено последњих година. Неки од њих су пребачени у логоре на северу земље где их држе као таоце (Dagne, T. 2002). Влада Судана је у више наврата негирала да ропство постоји, али је под међународним притиском пристала да преиспита ове тврдње 1996. Окривила је "племенске сукобе" у којима обе стране узимају таоце, и нагласила чињеницу да ови заробљеници нису робови и да је ропство у Судану незаконито.

Немуслимански нилотски југ

У јужном делу државе живи црначко немуслиманско становништво које припада нилотској групи народа. Овај део земље је дуго био маргинализован у економском и политичком смислу у односу на северни део. Припадници ових народа још од 1956. године одупиру се превласти муслиманског севера и покушајима исламизације. Кретање броја становника је релативно тешко пратити, с обзиром да ауторитети овог дела земље негирају тачност података са прва 4 пописа, тврдивши да је њихова бројност умањивана. Према попису 2008. године и подацима Службе за статистику Јужног Судана (SSCCSE) на територији јужног дела Судана живи 8,26 милиона становника. Више од половине становника (51%) је млађе од 18 година, а чак 72% становништва је старости испод 30 година.

У етничком смислу овај систем је врло хетероген и одликује га велика уситњеност. Већина припада Нило-сахарској групи народа и језика. Најмноогољуднији су сточарски Динки (10% становништва Судана) који живе западно од Белог Нила, Нуери између Плавог Нила и Собата (4% укупног ст.), Шилуци (2% укупног ст.) и Баријци (3% укупног ст.) око Плавог Нила, Азанди (3% укупног ст.) и Лотукои (2% укупног ст.) на крајњем југу (Недељковић, 2001). Азанде спадају у Манде народе, који су део Нигер-Конгоанске групе народа. По питању конфесионалне структуре доминантне су традиционалне религије (анимизам) и хришћанство (углавном католичанство и евангелизам).

У јужном делу Судана није дошло до исламизације будући да су северни и јужни део спојени тек у 19. веку под управом Египта, односно Велике Британије. Хришћанске мисије су почеле да проповедају хришћанство

међу домородачким племенима 1930-их година. Тешко је са прецизношћу рећи који проценат становника на југу Судана припада хришћанској вероисповести. Католичка црква процењује да је међу Динкама 4-8% хришћана, Евангелистички извори извештавају да је 2% народа Динка прихватило Евангелистичку цркву. Данас постоји Нуер црквена организација са више десетина цркви. Међутим и поред тога, извештаји указују да је само око 1% Нуера хришћанске вероисповести (SSEESC, 2009). Многе хришћанске организације из Сједињених Америчких Држава, Немачке, Шведске и Етиопије покушавале су да на разне начине (углавном кроз организовање школа, хуманитарне помоћи и слично) ове народе преведу у Хришћанство. За сада ефекти нису велики јер се они или одупиру преласку у другу веру, или и када је делимично прихвате и даље настављају да практикују своје традиционалне ритуале и не одричу се својих старих веровања.

Племена јужног Судана су дуго времена живела прилично изоловано, неометана од стране глобалних политичких кретања. По традицији нису били активни у државној политици. Повремено су имали сукобе међусобно, око превласти над територијама за испашу стоке. Динке, Атуоти и Нуери показују сличност и верује се да имају заједничко порекло и то из области која се сада назива Нуерланд а сматра се да је до раздвајања ових народа дошло делимично и због спора око власништва над стоком (Jok, 1999). На односе међу племенима у јужном Судану у великој мери су утицали догађаји у 19. веку као што су упади Турака, Арапа, и на крају Британаца (Holt P., 2000). За време Британске владавине, када је територија Судана била део кондоминијума који су држале Велика Британија и Египат, дошло је до великих промена за локалне народе. Јужни део Судана је био издвојен и маргинализован. Та маргинализација се наставила и по успостављању Судана као независне државе. Британска колонијална политика била је усмерен на успостављање јасне границе између Динка и Нуера. Ово је зауставило дугорочне процесе културних промена и евентуалне интеграције ових племена у јединствени ентитет, а конфликти и оружани сукоби постали су посебно изражени 90-их година двадесетог века, иако се ови народи на истој страни боре против припадника северног дела земље (Kevlihan R., 2007).

У другој половини 20. века народи јужног Судана започели су оружану борбу против доминације исламског севера, и растући покрет за независност Јужног Судана активирао је припаднике већине етничких група са југа. Грађански ратови који трају готово без престанка од 1956. донели су додатне економске и хуманитарне проблеме. Процењује се да се по завршетку сукоба 2005, око 140 000 избеглих вратило у Јужни Судан, док око 270 000 избеглица и даље борави у суседним државама (УН, 2007). Овај део државе има највећим делом рурални систем економије. У многим деловима је и даље задржан традиционални пастирски начин живот типичан за људе из породице Нилота, али су у неким областима почели и да се баве пољопривредом. Стока је и да-

ље највећа симболичка и материјална вредност ових народа. Треба приметити и да услед интензивних ратова последњих деценија, све више и оружје придобија значај који је некад припадао искључиво стоци.

Припадници ових народа се организују у племена које се састоје од родова. Не постоји општи политички ауторитет у племенској структури, већ свако племе има свог вођу. Уједињавање племена врши се на основу територијалне блискости и заједничких интереса. Упоредо са територијалним поделама кланови су подељени и по мушкој линији у групе које воде порекло од једног претка. Ова традиција је значајна у контроли и расподели ресурса.

Мрежа образовних институција у овом делу земље је генерално врло оскудна. Прве школе биле су организоване од стране Хришћанске организације 1930-их година. Ипак и данас, као резултат низа фактора а посебно дуготрајних ратних сукоба, образовна структура становништва јужног Судана је изразито лоша. Свега 27% популације старије од 15 година је писмено, од тога 40% мушкараца и свега 16% жена (SSCCSE, 2009).

Закључак

Етно-демографска слика Судана врло је сложена и специфична. Једна од основних одлика ове земље јесте велика уситњеност и измешаност различитих етноса, верских и језичких група, што је последица дугог и богатог историјског наслеђа. Подаци о демографским карактеристикама земље немају дужи континуитет и често су оспоравани. По последњем попису становништва обављеном 2008. године, у Судану живи 39 милиона становника, укључујући и 4,6 милиона избеглица и око милион интерно расељених лица. Наталитет и природни прираштај су високи, те се ради о изузетно младој популацији. Велики део становништва је неписмен и живи у руралним областима. Простор Судана је поприште конфликта међу различитим етничким, верским и политичким групама, које се боре како за превласт тако и за очување свог идентитета. Два основна етно-демографска система су арапски муслимански систем на северу и традиционални (делимично хришћански) црначки на југу. Други Судански грађански рат (1983–2005) се обично карактерише као конфликт између ова два система у коме Нилотски народи са југа покушавају да се одупру превласти муслиманског севера.

Опстанак Судана као јединственог система је последњих година озбиљно доведен у питање. На референдуму одржаном почетком 2011. године у јужном делу земље, преко 90% становништва се изјаснило за отцепљење и стварање самосталне државе. До реализације ове тежње требало би да дође у јулу ове године. Такође и у самом јужном као и северном делу земље, постоје противуречности које се манифестују кроз бројне друге конфликте и оружане сукобе великих размера, који прете да угрозе и стабилност ових појединачних система као таквих.

ЛИТЕРАТУРА

- Behrends, A. (2007). The Darfur conflict and the chad/sudan border: Regional context and local Re-configurations. *Sociologus*, Vol. 57, No. 1, 99-131.
- CIA World Factbook.(2011). Sudan.U.S. Central Intelligence Agency.
- Dagne, T. (2002). Sudan: Humanitarian Crisis, Peace Talks, Terrorism, and U.S. Policy. Special Issue Brief for Congress.
- Danish Foreign Ministry. (1993). Racism in Islamic disguise? Retreating nationalism and upsurging ethnicity in Dar Fur, Sudan : Indigenous peoples and the colonial state. Special edition: IWGIA Document, No. 74, 291-311.
- Deng, F. (2001). Sudan - Civil War and Genocide, Disappearing Christians of the Middle East. *Middle East Quarterly*, Vol. 8, No. 1, 13-21.
- De Waal, A. (1998). Exploiting Slavery: Human Rights and Political Agendas in Sudan. *New Left Review*, No.227. 124-142.
- Ferrera, M. (2006). Народи света. Православна реч; Међународни истраживачки центар за културу. Нови Сад.
- Fick, M., (2009). Sudans census results complete and accepted? Not so fast says south. The Enough Project to End Genocide and crimes against humanity.
- Giroux, J., Lanz, D. and Sguaitamatti, D. (2009). The Tormented triangle: The regionalisation of conflict in Sudan, Chad and the Central African Republic. Center for Security Studies, ETH, and Swiss Peace, Working Paper no. 47.
- Heather, S. (2008). Arab Identity and Ideology in Sudan: The Politics of Language, Ethnicity and Race. *African affairs*, Vol. 107, No. 426, 21-43.
- Heavens, A. (2009). Southerners Dismiss Sudan Pre-Poll Census Count. Reuters.
- Henderson, R. P. (2005). The Egyptian Coptic Christians: the conflict between identity and equality. *Islam and Christian-Muslim relations*. Vol. 16, No 2, 155-166.
- Holt, P. M., and Daly, M. W. (2000). A History of Sudan: From the Coming of Islam to the Present Day. Longman.
- Jok, M. J., Hutchinson, S. E. and Reeves, E. (1999). Sudan's prolonged Second Civil War and the militarization of Nuer and Dinka ethnic identities. *African studies review*, Vol. 42, No. 2, 125-150.
- Jok, M. J. (2001). War And Slavery In Sudan. University Of Pennsylvania Press.
- Kevlihan, R. (2007). Beyond creole nationalism? Language, policies, education and the challenge of state building in post-conflict southern Sudan. *Ethnopolitics*, Vol. 6, No. 4, 513-543.
- Murphy, A. R. and Jok, M. J. (2011). Sudan: Religion and Conflict. Published Online.
- Натек, К. и Натек, М. (2005). Државе света. Заложба Младинска кљига. Љубљана. National Educational Statistical Booklet, EMIS, Ministry of Education of South Sudan.
- (2009).The Southern Sudan Centre for Census, Statistics and Evaluation (SSCCSE)
- Недељковић, М. (2001). Лексикон народа света: човечанство 2000. Српска књижевна задруга. Службени лист СРЈ. Београд
- O'Collins, R. (2008) A history of modern Sudan.Cambridge University Press.
- O'Fahey, R.S. (1996). Islam and Ethnicity in the Sudan. *Journal of religion in Africa*, Vol. 26, Fasc.3, 258-267.
- Thompkins, G. (2009). Ethnic Divisions Complicate Sudan's Census.NPR. United Nations . The Fifth population census in Sudan. 2009.

Marija Ivković

ETHNO-DEMOGRAPHIC PICTURE OF SUDAN

Summary

Ethno-demographic picture of Sudan is very complex and specific. On the territory of this country different cultures, races, beliefs, languages, customs and traditions are facing each other. Long and rich history, as well as different cultural and historical development of certain parts of the state, led to the complex relationships between individual ethnic, religious and political groups, which often was a source of instability and armed conflict. Sudan is a very ethnically and religiously heterogeneous country in which the economically and politically dominated the northern part, whose inhabitants identify themselves as Arabs and Muslims. Sudan's south is populated with members of Nilotic group of people that confess Christianity and traditional religions. Government from northern part of the country was using process of conversion to Arab culture and Islam religion to establish cultural unification in country which was heterogeneous in terms of ethnicity and religion. These often violent attempts lead to totally different effects and to escalation of violence between northern and southern part of country, giving these conflicts more pronounced racial and religious dimension. Second Sudanese Civil War (1983-2005) is usually characterized as a conflict between these two systems, and attempt of Nilotic people from the south to resist the domination of the Muslim north.

The population of Sudan by data from the last census done in the 2008th, is 39 million inhabitants, including 4.6 million refugees and over one million internally displaced persons. Census results were of great importance having in mind the referendum about the secession of South Sudan. The referendum was held and over 90% of the population in the southern part voted for secession. The official separation of the southern part of the state should take place in July 2011.